

mo te korero tekatanga a Te Ara, kua hapu ia i tona puhinga ai."

I taia ano hoki e Te Peehi (Elsdon Best) ki te Tr. 34/42 a ki te J.15/11. E ki ana a Te Peehi, "Ko tenei waiata na Hine-i-turama, wahine a Te Hurinui o Te Arawa, he whakaoriori nana mo tana tamaiti kohatu. No muri nei ka waiho hei rangi poi. Ko te ki ia a etahi he parau kau taua tamaiti kohatu; engari ko Hine-i-turama he puhi, i moea e te taue i tona puhinga, ka hapu, a oia ana ki te ngahere whakawhanau ai i tana tamaiti poriro. I kitea ia i reira e nga kai kimi i a ia, e whakaoriori ana i tana tamaiti i a Tuwairua."

Ko Hine-i-turama he wahine rrangatira no Ngati-Rangi-wewehi e noho ra i Te Awahou.

Na ko te korero tenei a Te Taite Te Tomo i tona rongo mo tenei patere ki a Teri Tuturu Te Paerata, ki a Poututerangi, taina o Te Piwa Te Tomo:-

"Ko ta Ngati-Tuwharetoa korero ki te kaupapa o te patere nei na Karangi. Ina te take. Ka tae ki te wa tahere manu, i Pukawa tera wahanga o Ngati-Tuwharetoa e noho ana, a Ngati-te-Kohera, a Ngati-Parekawa, a Ngati-Wairangi. Ka noho atu te nuinga o te iwi i Whangamata. Tera te taua a Te Heuheu kei te hoki ake i raro i Waikato; i hoki mai a Te Heuheu i a Huahua. Ka tae mai ki Tuaropaki (ko Mokai te kainga kei reira i naianei) ka moe. Ka kiia mai e Te Hoariri, 'Tena te ahi taitai (ara te ahi tunutunu mata manuka) kei Taporaroa. Kaore e pa ana te wacwae o Ngati-te-Rangiita ki te whenua; e rere ana te monoao i te hau o te waewae. Kia tupato, kei kona te kotahi a Motai e haere ana (mo Pohoiti tera kupu), ko Te Rumaki kei muri. Kia ea ki runga, ka oti nga hirihiri katahi ka whakaangi. Te tau ai ko te rapa, e ai ki te hau mai o te rongo.' Ka ki atu a Te Heuheu, 'E te! Ehara kau ana, he mawhitiwhiti. E rua ona pekenga kua mau i te kakapohai (kakapowai ki etahi reo)'."

"Ko te haerenga mai tena o Te Heuheu me tana ope, ka tae mai ki Te Hua (ko Ohua ki tetahi whakahua). Rokohanga mai ko te iwi ra e kokirikiri ana i a ratou matua, ko Ngati-te-Rangiita, ko Ngati-te-Kohera, ko Ngati-Ha, ko era atu hapu o Ngati-Tuwharetoa. Ka titiro iho a Te Heuheu, a ka heke iho. Katahi ka tahuri te iwi ra ki te whakamatatatau i te taua a Te Heuheu, a pakanga tonu atu. Tokorua o te iwi ra ka hinga, ka horo. Na, ka tohungia e Te Heuheu a Pohoiti, ko ia tetahi o nga rangatira o te iwi ra: na, ka whaia. Tac rawa atu ki te awa i Te Hua ka mau, ka patua. Tenei ake ano tetahi o raua i mate. Ko raua nga ika o tenei pakanga. Ko te take tena i kore ai a Ngati-te-Rangiita e haere mai ki Te Rapa whakamatatau ai i te toa o Te Heuheu, na ratou ano hoki i tuatahi.

"Ka haere mai na a Te Heuheu, ka tae mai ki Pukawa, i reira a Karangi. Hei tungaane turanga whanau ki a Karangi a Pohoiti. Na Te Heuheu ano i korero ki a Karangi. 'Kua mate o tungaane; he maroro kokoti ihu waka.' Na, ka tangi tikapa a Karangi, ka kohukohu ki a Te Heuheu. Ko te take tena o te patere nei.